

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

ערש"ק פרשת כי תצא תשע"ב שנה ב' גליון 56

לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482,

ניתן לקבל את העלון במייל chagitben@neto.net.il

הנושא: הקשר בין האיש לגרושתו גם לאחר הגירושין

הוא זהיר במלאכתך. שמלאכתך מלאכת שמים היא, שמה אתה מחסר אות אחת או מיתר אות אחת נמצאת מחריב את כל העולם כולו.

ומבאר המהר"ל בספרו תפארת ישראל (פרק ס"ז), שהתורה היא תכנית העולם והיות והקב"ה ברא את העולם לפי התורה, לכן אם חסר אות אחת - חסר בבריאה, ואם מוסיף אות - מוסיף תוספת מיותרת בבריאה, לכן כל תוספת וגרעון בתורה הוא חורבן העולם (והמהר"ל מסיק מכך, בניגוד לדעת רוב הראשונים, שספר תורה שיש בו גרעון אות או תוספת, כשר לקריאה בציבור. משום שעדיין שם ספר תורה עליו, כי אם היה פסול לחלוטין ולא היה נקרא ספר תורה, גם לא היה מזיק לבריאה שהרי אינו תורה עוד). ולפי דרכינו יש לומר, כי כל יהודי עולם מלא, וחסרון אות, פירושו חסרון חיות לאותה נשמה, כמו כן תוספת אות, פירושה, תוספת חיות לנשמה שאינה קיימת והדבר עלול לגרום שאותה חיות תלך אל נשמות החיצוניים.

אלא שצריך ביאור, שכן המספר ששים ריבוא שייך אצל הגברים ולא אצל הנשים, כמאמר הכתוב (בא"ב, ל"ז): "ויסעו בני ישראל ... כשש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף". אם כן ששים ריבוא אותיות התורה שייכות אל נשמות הגברים, ומהיכן נשמות הנשים שואבות את קדושתן?

ונראה לומר, שכן מצינו שהתורה כתובה באש שחורה על גבי אש לבנה כמובא במדרש (דב"ר ג, יב): אמר ריש לקיש: התורה שניתנה למשה עורה של אש לבנה וכתובה באש שחורה. וכן הוא בירושלמי (שקלים פ"א ה"א): התורה שנתן לו הקב"ה למשה, נתנה לו אש לבנה חרותה באש שחורה" (ועי' למבי"ט בספרו בית האלקים שער היסודות פרק כ"ה, שהביא שני פירושים, האחד ש"אש לבנה" מורה על ענין שמתיו

בפרשתנו מופיע איסור מתמיה מאוד האוסר על החזרת גרושתו לאחר שנישאה לאחר: "כי יקח איש אשה ... וכתב לה ספר כריתת ונתן בידה ושלחה מביתו. ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר. ושנאה האיש האחרון וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה ושלחה מביתו או כי ימות האיש האחרון אשר לקחה לו לאשה. לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה להיות לו לאשה אחרי אשר הטמאה כי תועבה הוא" (כ"ד, א' - ד').

תמיהה גדולה עולה מאיסור זה, שהלוא האישה התגרשה כדין ונישאה לאחר כדין. מדוע אם כן ייחשבו נישואיה השניים בבחינת ט"מ א"ה" כלפי בעלה הראשון, מהי אותה "טומאה"?

ומתבאר מכך, כי תהליך הגירושין לא מנתק לגמרי בין הבעל לאשתו. אלא עדיין יש איזה קשר הממשיך להתקיים אצל הבעל כלפי גרושתו, ולפיכך נישואיה השניים מהווים כלפיו "טומאה".

ונראה לבאר, כתב השל"ה הקדוש (תולדות תורה אור אות ב'), שישנן בתורה ששים ריבוא אותיות כנגד ששים ריבוא נשמות ישראל. וכתב בספדה"ק מגלה עמוקות (פרשת ואתחנן אופן קפ"ו), כי ענין זה רמוז בשם ישראל שהוא נוטריקון יש ששים ריבוא אותיות לתורה. וכל אחד מישראל יש לו אחיזה באות אחת מהתורה.

ומתבאר, כי כל נשמת יהודי שואבת את חיות קדושתה מאות אחת שבתורה, וזהו הטעם שמביטים על אותיות התורה בעת הגבהת ספר תורה, שלכל אחד ימשך אור לנשמתו.

וזהו שמצינו (עידובין יג. סוטה כ.). דתניא אמר רבי מאיר... וכשבאתי אצל רבי ישמעאל אמר לי: בני, מה מלאכתך? אמרתי לו: לבלר אני. אמר לי: בני,

יתברך, ו"אש שחורה" על התורה ומצוותיה כפי שמתקיימים כאן בעולם האפל והשחור. והפירוש השני להיפך, אש לבנה לתורה כפי מה שניתנה לזה העולם כפשוטה, והוא מעשה המצוות שהוא דבר ניכר וידוע כגון הלבן, ואש שחורה ירמוז לשמותיו של הקב"ה שאין מי שיוכל להשיגה, כמקום האפל והשחור שאין מי שישג מה שבתוכו. יעו"ש).

מבואר מזה, כי הטעם לכתובת ספר תורה בצורה של אותיות שחורות על גבי קלף לבן, הוא כדי לרמוז על שורש התורה שהיא אש שחורה על גבי אש לבנה. ולפיכך מצינו (מועד קטן כו.): הרואה ספר תורה שנקרע חייב לקרוע שתי קריעות, אחד על הגויל ואחד על הכתב.

מעתה יש מקום לומר, כי אם הגברים נשמותיהם אוחזות באותיות התורה, הרי שנשמות הנשים קשורות אל הלבון של הקלף שהוא בבחינת אש לבנה.

על פי האמור נבין מדוע "כל השרוי בלא אשה שרוי בלא תורה" (יבמות סב:), כי התורה בנויה אש שחורה על גבי אש לבנה, וכל עוד שלא נשא אשה שהיא בחינת "אש לבנה" אין מקום להניח את ה"אש שחורה", ולפיכך לא זוכה האיש לתורה.

והנה היה מקום לומר, כי אותה מעלה של הנשוי, שהתורה עתה היא מושלמת "אש שחורה על גבי אש לבנה", קיימת כל זמן שהוא נשוי, אולם לאחר שגירש את אשתו הרי שהוא מאבד מעלה זו, אולם נראה לחדש שלא כך הדבר.

תהליך הגירושין המופיע בפרשתנו הוא "וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה ושלחה מביתו". האישה אינה משולחת ריקם, אלא הבעל מפקיד בידה ספר כריתות.

המילה "ספר" מבטאת בכל מקום חיבור (ספר – אגד דפים, סיפור – חיבור משפטים, ספירה – צירוף פרטים רבים). ויש לומר, שצורת גירושין עם ספר כריתות באה לבטא, כי שורש החיבור ביניהם ממשיך גם לאחר הגירושין.

לכן כתבו התוספות בגיטין (ב.) שנוהגים לכתוב י"ב שורות בגט כנגד י"ב השורות הריקות שבספר התורה (שבין כל חומש וחומש יש ארבע שורות ריקות). ולדרכינו ביאורו, שהמעלה שיש לנשוי שהתורה שלו מושלמת – "אש שחורה על גבי אש לבנה", אינה נעלמת לאחר הגירושין, ועדיין יש לו קשר עם גרושתו בענין חלק הלבן של הקלף.

אולם כאשר אותה אשה נישאה לאיש אחר, הרי שמעתה נעשתה "אש לבנה" לבעלה החדש, ומסתלקת ומתנתקת לגמרי מבעלה הראשון, ולכן חשובות מֵאֵה" כלפי בעלה הראשון, כי מציאות

חייו הרוחנית ממשיכה להתקיים בה כל עוד לא נישאה לאחר.

ומטעם זה על אף שמצינו כי רק הנשוי זוכה לתורה, בכל זאת משה רבינו, הגיע להשגותיו הגבוהות על אף ששילח את אשתו ציפורה וכבר לכאורה לא היה בו את מעלת הנשוי, ולפי דברינו יש לומר, כי גם לאחר הגירושין ממשיך עדיין מעלת הנשוי ולפיכך יכול היה להשיג את השגותיו הנשגבות ללא אשתו ציפורה (והוא דלא כדברינו בפרשת ויקרא אות י"ב ושבעים פנים לתורה).

נסיים במעשה מהזוה"ק (פרשת אחרי מות, דף עא.) המגלה את גודל הפגם של תוספת אות אחת בתורה וז"ל: תאנא אמר ר' יהודה: ר' חזקיה ור' יסא הלכו פעם אחת בדרך והגיעו לכפר גוש חלב בגליל שהיה חרב וישבו לנוח ליד בית הקברות. בידי רבי יסא היה ספר תורה שנקרע. עד שהם יושבים ונחים התעורר אחד המתים מקברו והתחיל לצרוח: וי! וי! העולם שרוי בצער והנה באו עלינו החיים לבייש אותנו! הזדעזעו ר' חזקיה ור' יסא. אמר ר' חזקיה למת: מי אתה? אמר לו: מת אני. ופעם אחת היה העולם בצער ובאו החיים לכאן והעירו אותנו עם ספר התורה שלהם ואני וחברי הלכנו אל ישיני חברון וכאשר התחברנו עם רוחות הצדיקים התברר שספר התורה שהביאו החיים היה פסול והם שקרו בשם המלך משום שבספר התורה שהביאו היה ו' יתרה במילה "ישוסעת שסע שתי פרסות" (ראה י"ד, ו). והואיל ושיקרו בשם המלך דחו אותי ואת חברי משיבה של מעלה. והיה בין החיים זקן אחד והלך והביא את ספר התורה של רב המנונא סבא ואז התעורר רבי אלעזר ב"ר שמעון שהיה קבור עמנו, והלך וביקש רחמים עלינו והתרפא העולם.

אבל מן היום שהוציאו את ר' אלעזר ב"ר שמעון מבינינו וקברו אותו אצל אביו אין בין הקבורים כאן מי שיעזיז לבוא לפני יש"ני חברון. משום שאנו פוחדים מן היום שיגרשו אותנו מהישיבה של מעלה. ועכשיו באתם עם ספר תורה ואני נבהלתי שמא העולם בצער ומי יוכל לבוא לפני הצדיקים האמתיים הקבורים בחברון?

נשמט רבי יסא משם עם הספר הקרוע שלו, ואמר רבי חזקיה למת: חס ושלום! אין צער בעולם ואנחנו לא באנו בשביל זה.